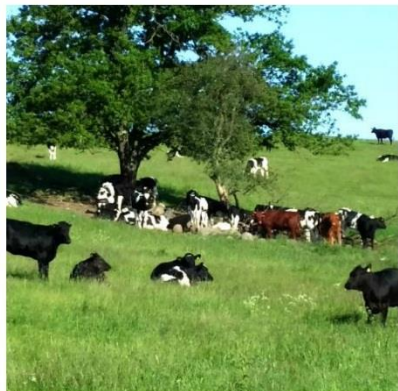


# Arbetsplan 2017-2018

## Gröna Näringar



## Innehåll

<b>Bakgrund och syfte .....</b>	<b>5</b>
<b>Aktiviteter .....</b>	<b>9</b>
<b>Plan .....</b>	<b>13</b>
Leveransplan .....	13
Kommunikationsplan .....	14
<b>Arbete med horisontella mål .....</b>	<b>14</b>
<b>Budget .....</b>	<b>15</b>
<b>Organisation, ansvar och bemanning.....</b>	<b>16</b>
<b>Bilaga 1 Prioriteringar och fokusområden i landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.....</b>	<b>17</b>

### Ändringslogg för dokumentet

Version	Datum	Ändring	Signatur
1	2017-02-28		Nils
2			
3			

### Bilagor

Bilaga nr	Dokument	Versionsdatum
Bilaga 1		åååå-mm-dd
Bilaga 2		åååå-mm-dd
Bilaga 3		åååå-mm-dd
Bilaga 4		åååå-mm-dd

## Landsbygdsnätverkets arbete ska vara målstyrt

### Övergripande mål

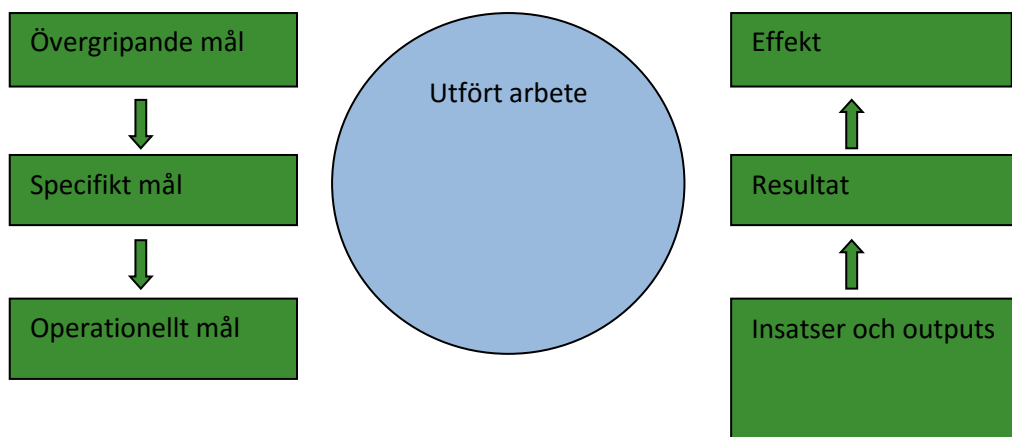
Allt som görs inom Landsbygdsnätverket ska bidra till att uppnå de övergripande målen för landsbygdsprogrammet eller havs- och fiskeriprogrammet (se bilaga 1). Aktiviteter och insatser inom Landsbygdsnätverket ska fokusera på att:

- Öka intressenternas deltagande i landsbygdsutvecklingens genomförande.
- Förbättra landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammets kvalitet.
- Informera en bredare allmänhet och de potentiella stödmottagarna om landsbygdsutvecklingspolitiken.
- Främja innovation inom jordbruket, livsmedelsproduktion, skog- och landsbygdsområden.

### Interventionslogiken

Effekterna av landsbygdsnätverkets verksamhet ska liksom programmen i övrigt utvärderas. Enligt riktlinjer från Kommissionen ska utvärderarna besvara frågan: ”I vilken utsträckning har Landsbygdsnätverket bidragit till att uppfylla målen i programmen?”

Det kan vara svårt att identifiera hur en enskild nätverksaktivitet bidrar till programmets prioriteringar och mål. Vid utvärdering av nätverksaktiviteter kommer därför en så kallad interventionslogik att användas (Figur 1). Interventionslogiken ska även användas i Landsbygdsnätverkets planeringsarbete.



Figur 1. Interventionslogik som ska användas i utvärdering av nätverksaktiviteter.

### Specifika mål

Landsbygdsnätverkets styrgrupp har tagit fram specifika mål för Landsbygdsnätverkets arbete under 2017–2018. Dessa presenteras i aktivitetsplanen och i aktivitetsplanen finns också beskrivningar av hur de specifika målen kopplar till de övergripande målen.

De specifika målen som valts för 2017 och 2018 är följande:

- Medlemsorganisationerna har utbytt erfarenheter nationellt och internationellt
- Medlemsorganisationernas förmåga att få fler unga engagerade har ökat

- Medlemsorganisationernas förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat
- Medlemsorganisationernas kunskap om ekosystemtjänster, med särskilt fokus på miljö och klimat, har ökat.
- Medlemsorganisationernas förmåga att involvera nyanlända och asylsökande i landsbygdsutveckling har ökat
- Medlemsorganisationernas kunskap om hur programmens måluppfyllelse kan förbättras har ökat
- En kontaktpunkt för Leader har skapats och medlemsorganisationernas kunskap om och engagemang för leadermetoden har ökat
- Information om programmens möjligheter har spritts till medlemsorganisationerna, allmänhet och potentiella stödmottagare
- Bidra till att det inkommer många ansökningar om innovationsstöd och att dessa håller hög kvalitet

Landsbygdsnätverkets kansli ansvarar för uppföljningen av de specifika målen.

Utöver de specifika målen har styrgruppen fastställt att all verksamhet som bedrivs inom Landsbygdsnätverket ska:

- vara inkluderande, dvs. den ska underlätta för alla, oavsett kön, ålder eller etnicitet att kunna delta landsbygdsutvecklingen,
- vara miljömässigt hållbar,
- bidra till att förbättra attityder och värderingar för en god balans mellan land och stad,
- ta hänsyn till och driva de möjligheter som digitalisering innebär.

Dessa punkter, eller horisontella mål, kommer inte att följas upp på samma sätt som de specifika målen. Däremot önskar styrgruppen redovisningar av hur Landsbygdsnätverkets kansli, tematiska arbetsgrupper och delnätverk har arbetat för att uppnå dem.

## **Bakgrund och syfte**

En övervägande del av de insatser som görs inom landsbygdsprogrammet har företag inom de gröna näringarna som målgrupp. Inom Landsbygdsnätverket har arbetsgrupp Gröna näringar verkat sedan 2012 med nätverksaktiviteter riktat till denna målgrupp. De aktiviteter som ingår i denna arbetsplan bygger till en del på erfarenheter från den verksamhet som gruppen genomfört tidigare. I arbetsplanen ingår också nya idéer som gruppen tagit fram under hösten 2016.

Arbetsgruppen anser att konkurrenskraften inom de gröna näringarna kan stärkas genom många olika åtgärder. I början av 2017 kom betänkandet från den parlamentariska landsbygdskommittén och även den nationella livsmedelsstrategin presenterades. Därutöver presenterades det nationella skogsprogrammet 2016. Sammantaget har dessa dokument stark bäring på de gröna näringarna. Gruppen avser att följa utvecklingen av hur förslagen i betänkandet, strategin och skogsprogrammet tas emot och fortsätta verka för lösningar som ökar konkurrenskraften i de gröna näringarna.

Behoven av nya affärsmöjligheter och innovativa lösningar på landsbygden lyfts fram i flera av förslagen från betänkandet och i livsmedelsstrategin. Behov finns av att ordna mötesplatser för

att möjliggöra gränsöverskridande inspiration, kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Vidare att bidra till att ge spridning åt de möjligheter för de gröna näringarna som olika innovativa förslag kan ge upphov till.

**Ekosystemtjänster** som de gröna näringarna i många fall är en förutsättning för är till exempel produktion av livsmedel samt ett landskap som ger förutsättningar för turism, rekreation, lärande och läkande. Medvetenheten om sin unika roll för leverans av ett stort antal ekosystemtjänster behöver öka bland lantbrukare. Denna betydelse för leverans av ekosystemtjänster till samhället bör i större utsträckning användas vid marknadsföringen av produkter. Lantbrukarna bör också ha ökad kunskap om hur olika ekosystemtjänster påverkas av olika åtgärder och få stöd i att fatta bra beslut.

Politiker och andra beslutsfattare, tjänstemän och olika aktörer i livsmedelskedjan (energikedjan) är det viktigt att få kunskap om lantbrukarnas unika betydelse för leverans av ekosystemtjänster. Politiska beslut och prioriteringar liksom marknadsförutsättningar som påverkar förutsättningarna för ett hållbart företagande påverkar också möjligheterna att bevara dessa viktiga ekosystemtjänster.

Den svenska landsbygdsbilden har förändrats och förändras snabbt. Enligt Jordbruksverkets databas TUVÅ har 18 procent av de värdefulla ängs- och betesmarkerna förlorat sina natur- och kulturvärden på tio år. Under samma period har cirka tio procent av alla betesmarker slutat användas. I exempelvis Värmland har 43 % av åkermarken förbuskats eller blivit skog de senaste 80 åren. Sådana förändringar i markanvändningen leder till att den biologiska mångfald som är knuten till odlingslandskapet minskar. När lönsamheten minskar läggs företagen ner, djuren försvinner från markerna och landsbygden blir därmed fattigare på såväl mångfald som jordbruksföretag. Denna snabba förändring av landskapsbilden, dess orsaks samband och konsekvenserna för turism, rekreation, boendemiljöer och annat företagande är viktiga att tydliggöra för politiker och andra beslutsfattare.

Ett sätt är att sprida kunskap om hållbar matproduktion och -konsumtion är att nyttja offentliga måltider. En vanlig vardag äter ungefär var tredje svensk mat som köps in för skattepengar – exempelvis på sjukhus, förskolor, skolor och äldreboenden. Maten behöver vara hälsosam, smakfull och hållbar, där hänsyn tas till var den kommer ifrån, hur den produceras samt hur den tillagas och serveras. De offentliga måltiderna kan utgöra kommunikationskanal för att **knyta ihop kedjan från jord till bord** hela vägen fram till matgästen. Det behövs även en större kunskap och dialog mellan producenter och **”vanliga” konsumenter** för att aktörer inom de gröna näringarna bättre ska förstå konsumenternas situation och hur budskap om hållbar mat kan föras ut.

För att stärka lönsamheten i lantbruksföretagen kan en ökad diversifiering krävas där ett traditionellt företagande inte räcker till. Det stora antalet nyanlända personer som kommit till Sverige de senaste åren har fört in nya matvanor och en efterfrågan på grönsaker, kryddor, mm som i dagsläget importeras, men som skulle kunna produceras här. De bidrar också med kunskap och arbetskraft. Friställda resurser på en gård när t ex mjölkproduktion läggs ner kan kanske användas för att odla grönsaker eller så kallade nya livsmedel i kombination med nötköttproduktion för att utnyttja betesmarker, vall och få tillgång till stallgödsel.

Många livsmedelsföretagare försöker stärka lönsamheten genom att korta livsmedelskedjan och sälja sina produkter själv. Idag finns många erfarenheter av såväl lyckade som mindre lyckade satsningar och det vore värdefullt att samla erfarenheter från direktförsäljning för att tydliggöra framgångsfaktorer respektive problem. Även andra affärsmöjligheter och innovativa idéer för företagande behövs för att utveckla de gröna näringarna.

Närmare 70 procent av lantbruksföretagarna är över 50 år och en fjärdedel är över 65. Det innebär att majoriteten av de svenska gårdarna kommer att behöva byta ägare inom 10 till 15 år. I areal ska 1,7 miljoner hektar övertas av yngre brukare de närmaste 15 åren<sup>1</sup>. Stort behov föreligger således av att underlätta för ägarskiften och få in **yngre personer in i de gröna näringarna**. Idag finns många hinder som försvårar för unga att ta över företag, t ex brist på möten/matchning med personer som vill sälja eller arrendera ut sin gård, bristande finansieringsmöjligheter och dåligt kända samverkansformer. Det är därför viktigt att olika aktörer får bättre kunskap om olika modeller för hur ägarskiften kan genomföras, framför allt för unga.

Verksamheten inom **lokalt ledd utveckling, LLU** startar med projekt under 2016. I flera LLU strategier utgör satsningar inom de gröna näringarna viktiga delar. En spridning av erfarenheter och metoder som kan användas i de gröna näringarna från tidigare Leaderprojekt kan ge stöd till fler och bättre projekt inom LLU för de gröna näringarna.

De specifika målen som Gröna Näringar gruppen kommer att arbeta mot, är fyra av de specifika mål som Landsbygdsnätverket har fått i uppdrag av styrgruppen att arbeta för under 2017-2018. Dessa är:

- Medlemsorganisationerna har utbytt erfarenheter nationellt och internationellt.
- Medlemsorganisationernas förmåga att få fler unga engagerade har ökat.
- Medlemsorganisationernas förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat.
- Medlemsorganisationernas kunskap om ekosystemtjänster, med särskilt fokus på miljö och klimat, har ökat.

För att uppnå målen har arbetsgruppen för sitt arbete 2017-18 valt ut nedanstående områden. De utgår från behov som medlemmarna och deras respektive organisationer har framfört.

De operationella målen för Gröna Näringar presenteras i tabellen nedan. De står också i samband med de aktiviteter som beskrivs i nästa avsnitt.

---

<sup>1</sup> KAPITAL TILL JORDBRUKET LRF 2015 ,



Tabell 1. Koppling mellan specifika och operationella mål.

Specifikt mål	Operationella mål 2017-2018
Medlemsorganisationerna har utbytt erfarenheter nationellt och internationellt...	<b>...genom att</b> a. Erfarenheter har spridits från arbetsgruppens deltagande i internationella möten och från internationell samverkan.
Medlemsorganisationernas förmåga att få fler unga engagerade har ökat...	<b>...genom att</b> b. Unga har deltagit i webinarier och andra aktiviteter och fått information om möjligheter med att engagera sig i de gröna näringarna samtidigt som organisationerna har underlättat för unga att engagera sig i styrelsearbetet.
Medlemsorganisationernas förmåga att stödja utvecklingen av nya affärsmöjligheter på landsbygden har ökat...	<b>...genom att</b> c. Exempel och metoder för affärsutveckling inom de gröna näringarna har getts spridning. d. Fler projekt har getts spridning om hur Lokalt Ledd Utveckling bidrar till stärkt konkurrenskraft för de gröna näringarna
Medlemsorganisationernas kunskap om ekosystemtjänster, med särskilt fokus på miljö och klimat, har ökat...	<b>...genom att:</b> e. Informationsinsatser har genomförts om gröna näringars betydelse för att nå FN:s klimatavtal och globala mål för hållbar utveckling. f. Företagare inom de gröna näringarna har nåtts av information om deras egen betydelse för leverans av viktiga ekosystemtjänster. g. Det som efterfrågas och tillhandahålls för de offentliga måltiderna produceras i högre omfattning med hög kvalitet och bidrar till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. h. Det sprids till konsumenter kunskap och medvetenhet via bland annat de offentliga måltiderna om matkvalitet, och hållbar livsmedelskonsumtion/produktion.
Medlemsorganisationernas förmåga att involvera nyanlända och asylsökande i landsbygdsutveckling har ökat	*)
Medlemsorganisationernas kunskap om hur programmets måluppfyllelse kan förbättras har ökat	*)
En kontaktpunkt för Leader har skapats och medlemsorganisationernas kunskap om och engagemang för leadermetoden har ökat	*)
Information om programmets möjligheter har spritts till medlemsorganisationerna, allmänhet och potentiella stödmottagare	*)



Bidra till att det inkommer många ansökningar om innovationsstöd och att dessa håller hög kvalitet	*)
--	----

**Flera av de operationella målen som Gröna Näringar gruppen arbetar med kan ge effekter även på en del övriga specifika mål!**

**\*) Operationella mål för dessa specifika mål finns beskrivna i andra arbetsplaner.**

## Aktiviteter

### **a. Erfarenheter har spridits från arbetsgruppens deltagande i internationella möten och från internationell samverkan**

Gruppen har tidigare deltagit i ENRDs arbetsgrupper som berör de gröna näringarna, exempelvis i frågor som berör ”Stakeholder participation in rural development” samt om ”Green Economy”. Gruppen har även haft ett erfarenhetsutbyte med det finländska landsbygdsnätverket.

Gröna Näringar gruppen kommer att fortsätta med erfarenhetsutbyte med andra landsbygdsnätverk samt delta i relevanta arbetsgrupper inom ENRD. I de europeiska nätverk som medlemsorganisationerna deltar i, såsom Copa och Cogeca, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och The European Consumer Organisation finns erfarenheter att hämta som är värdefulla för gruppens arbete. Erfarenheter från landsbygdsnätverk i andra länder tas tillvara i arbetet inom det svenska landsbygdsnätverket.

**Målgruppen är** arbetsgruppen som utvecklar sin verksamhet tack vare internationella erfarenheter och kontakter samt medlemsorganisationerna som får information.

**Målet följs upp** genom att mäta antalet internationella möten som arbetsgruppen och företrädare från landsbygdsnätverket i övrigt deltar i.

### **b. Unga har deltagit i webinarier och i andra aktiviteter och fått information om möjligheter att engagera sig de gröna näringarna samtidigt som organisationerna har underlättat för unga att engagera sig i styrelsearbetet.**

Inom Gröna Näringar gruppen finns en särskild undergrupp ”Ung i Gröna Näringar” (UGN). Gruppen initierade podcasten Landet med poddavsnitt om bl a frågor som rör generationsväxling. UGN-gruppen har även engagerat sig i stöd för att få fler aktörer inom de gröna näringarna engagerade i naturbruksutbildningarna. UGN gruppen koordinerar sina aktiviteter och samarbetar nära med Landsbygdsnätverkets Unga grupp. För 2017-2018 planerar gruppen att genomföra ett antal ”Webbinarier” om ägarskiften och unga företags situation inom de gröna näringarna. UGN gruppen kommer även att fortsätta verka för att fler unga söker sig till och få bra utbildning vid naturbruksskolorna. Vidare avser UGN gruppen att:

- Via podden lyfta frågor som rör finansiering (innovativa lösningar) i samband med generationsskiften och att unga vill starta/ta över företag.

- Via deltagande i relevanta möten sprida kunskap om hinder för generations-/ägarskiften och behov av åtgärder
- I samarbete med UNGA-gruppen verka för att valberedningsprocessen och arbetssätt i olika organisationers styrelser möjliggör för fler unga att engagera sig så att ägarskiftesfrågorna lyfts än mer
- Medverka till att olika organisationer i högre grad samarbetar om ägarskiftesfrågorna för erfarenhetsutbyte och inspiration
- Ordna ett fysiskt möte, exempelvis Innovation Camp, för att sammanföra olika aktörer, ge nya kontakter och nätverk och innovativa idéer gällande matchning, finansiering, mm.

**Målgruppen är främst** unga med intresse för de gröna näringarna men även företagare, samt företrädare för branschorganisationer och rådgivningsföretag.

**Målet följs upp** genom att mäta antalet deltagare i webinarier och lyssnare av podden.

#### **c. Exempel och metoder för affärsutveckling inom de gröna näringarna har getts spridning.**

Under våren 2017 kommer de närmare formerna för arbetet att diskuteras i gruppen och en plan med aktiviteter tas fram. Avsikten är att identifiera ett antal affärsmöjligheter för lantbruket, beskriva dessa och ge spridning av erfarenheter och metoder så att fler företag får kunskapen. Viktigt blir att starta arbetet med en inventering och i detta arbete exempelvis ta hjälp av de regionala livsmedelsstrategierna. De innovationer som så småningom kommer fram inom EIP-AGRI, kan om så är lämpligt, ingå i informationsspridningen.

Nysvenskar kan vara en marknad för produkterna men även bidra med kunskaper om produktionen. Exempel på nya affärsmöjligheter som kan uppmärksammas och då både gällande möjligheter och svårigheter/begränsningar är direktförsäljning av olika slag av olika slags livsmedel.

**Målgruppen är** i första hand rådgivare men även lantbrukare med intresse för nya affärsmöjligheter.

**Målet följs upp:** kompletteras när planen med aktiviteter är färdigställd.

#### **d. Fler projekt har getts spridning om hur Lokalt Ledd Utveckling bidrar till stärkt konkurrenskraft för de gröna näringarna**

Gruppen har under 2016 identifierat ett antal tidigare Leaderprojekt som syftat till att stärka konkurrenskraften inom primärproduktionen. En sammanfattning av framgångsfaktorer och ett gott exempel redovisades vid leaderträffen i Varberg hösten 2016. Detta arbete fortsätter med att fler projekt identifieras och gruppen ger stöd till de som, utifrån de strategier som leadergrupperna tagit fram, vill genomföra projekt för att stärka konkurrenskraften i de gröna näringarna. Detta kan även ske genom att visa på framgångsfaktorer, goda exempel och bra

metoder. Spridning av informationen kan ske exempelvis genom podden Landet eller i andra digitala medier.

**Den primära målgruppen** är lantbruken vars konkurrenskraft ska förbättras men målgruppen för själva informations-spridningen blir främst Leadergrupperna och företrädare för medlemsorganisationerna som genomför projekten

**Målet följs upp** genom att mäta antalet projekt inom LLU som berör lantbrukets primärproduktion

#### **e. Informationsinsatser har genomförts om gröna näringars betydelse för en hållbar utveckling och för att nå FN:s klimatavtal och globala mål för hållbar utveckling**

Gruppen tog under 2016 fram en film med tillhörande broschyr kallad ”Lantbrukarens unika roll” som handlar om lantbrukarnas stora betydelse för många viktiga ekosystemtjänster. Informationsmaterialet kommer att kompletteras ytterligare med Power Point presentationer, en som riktar sig till lantbrukare och rådgivare, respektive en som vänder sig till politiker, beslutsfattare och aktörer i livsmedelskedjan. Läs mer under avsnitt f nedan.

Gruppen gav under 2015- 2016 stöd till lokala/regionala aktörer för att genomföra 14 stycken bushresor i olika delar av landet. Stödet bestod dels av ett schablonbelopp, dels av material och rådgivning. Denna metod för att visa på hur förbuskningen förändrar det svenska landskapet och minskar viktiga ekosystemtjänster är numera väl testad och etablerad, och gruppen planerar inte att medfinansiera några fler bushresor. Däremot kommer gruppen att uppmuntra till att bushresor genomförs av olika aktörer i samverkan genom att tillhandahålla manual och rådgivning, Som komplement till de verkliga bushresorna planerar gruppen att under 2017 genomföra en ”virtuell” bushresa i riksdagen för alla berörda och intresserade ledamöter.

Gruppen är engagerad i planeringen och genomförandet av en workshop med efterföljande seminarium med KSLA som huvudarrangör. Temat är ”Hur tar Sverige ansvar för den globala livsmedelsförsörjningen Vilka målkonflikter leder detta till?”

Baserat på de resultat som kommer fram från detta seminarium avser gruppen att ta fram en plan för nätverksaktiviteter om hur de gröna näringarna påverkas av de globala miljömålen (FN:s klimatavtal och globala mål för hållbar utveckling<sup>2</sup>), med utgångspunkt från forskning, analyser och andra insatser. Gruppen kommer även att kartlägga vilka sammanhang dessa frågor tas upp och där medverkan bör ske med information och material från arbetsgruppen.

Landsbyggsnätverket genomförde under 2016 ett antal tankesmedjor (telefonkonferenser) på klimattemat. Vid tankesmedjorna diskuterades hur lantbruket och landsbygden bidrar till klimatförändringarna, hur lantbruket och landsbygden kan minska klimateffekten genom att bli utöka produktionen av förnybar energi samt hur landsbygden och de gröna näringarna kan anpassa sig till det nya klimatet. Gruppen kommer att följa upp resultatet av tankesmedjorna och eventuellt initiera nya under 2017-2018.

---

<sup>2</sup> Agenda 2030-målen

**Målgruppen är** intresserade inom medlemsorganisationerna och politiker, riksdagsledamöter och andra beslutsfattare

**Målet följs upp:** Genom utvärdering av genomförda aktiviteter exempelvis workshopen vid KSLA och i ny plan.

**f. Företagare inom de gröna näringarna har nåtts av information om deras egen betydelse för leverans av viktiga ekosystemtjänster**

Filmen och broschyren om Lantbrukarens unika roll, d v s lantbrukarnas stora betydelse för många viktiga ekosystemtjänster kommer att kompletteras med en Power Point presentation som kan användas vid olika lantbrukarträffar men också för andra målgrupper i samband med filmvisning och utdelning av broschyrer. Det kan vara träffar med beslutsfattare, företrädare för handeln, offentlig upphandling eller andra aktörer i livsmedelskedjan.

Informationsmaterialet marknadsförs utifrån en plan gentemot länsstyrelserna, HS, VÄXA, Lovang-gruppen, LRF, LRF konsult, rådgivare inom Greppa Näringen, m fl. Materialet planeras också att användas vid Jordbruksverkets miljömålsseminarium om Ett rikt odlingslandskap i november 2017. Filmen och broschyren kan kompletteras med en checklista riktad till lantbrukare och kopplas till den ekosystemtjänstsnurra om odlingslandskapet som Naturvårdsverket har tagit fram. På Borgeby och ev. andra mässor för lantbruket kan filmen visas och broschyren delas ut. Eventuellt görs ett Poddavsnitt med brukare som berättar hur och varför de stärker sin produktion med hjälp av ekosystemtjänster. Podden ska lyfta fram vad och varför brukare och samhället tjänar på att gynna ekosystemtjänster.

För att hitta nya lösningar på de utmaningar som jordbruket har kan man också fortsätta marknadsföra möjligheterna inom EIP-AGRI. Det kan till exempel göras i samband med att vi marknadsför informationsmaterialet om ekosystemtjänster.

**Målgruppen är** lantbrukare och rådgivare

**Målet följs upp** om hur mycket material som distribuerats samt med enkäter om hur målgruppen mottagit materialet.

**g. Det som efterfrågas och tillhandahålls för de offentliga måltiderna produceras i högre omfattning med hög kvalitet, och bidrar till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.**

Gruppen kommer inom landsbygdsnätverket att utgöra referenspunkt till projektet MATtanken som handlar om ökad hållbarhet i konsumtion och produktion gällande offentliga måltider.

**Målgruppen är** den som identifierats inom projektet MAT-tanken

**Målet följs upp** genom projektets egen försorg.

**h. Det sprids till konsumenter kunskap och medvetenhet via bland annat de offentliga måltiderna om matkvalitet, och hållbar livsmedelskonsumtion/produktion.**

I planen för 2016 fanns med två workshops, Männen och maten, där olika grupper av män deltar för att dels få information om goda matvanor men även diskutera matvanor. En dokumentation om människans möjligheter att ta till sig information om goda matvanor tas fram. En av dessa workshops har genomförts och ytterligare en planeras i april/maj 2017 (om omständigheterna tillåter). Erfarenheterna från dessa workshops kommer att analyseras med sikte på att ta nästa steg. Ett studiematerial planeras att tas fram i samarbete med studieförbund för män om mat, hållbarhet, ansvar mot sig själv andra och framtiden.

**Målgruppen är** primärt aktörer som arbetar med konsumentinformation

**Målet följs upp** genom enkätutvärdering hos deltagarna i aktiviteterna

## Plan

### Leveransplan

Nedanstående tabell omfattar samtliga leveranser som ska tas fram.

Namn på leverans	Ansvariga genomförare	Genomförs
a. Erfarenheter har spridits från arbetsgruppens deltagande i internationella möten och från internationell samverkan	Sofia	Höst 2017- höst 2018
b. Unga har deltagit i webinarier och andra aktiviteter och fått information om möjligheter med att engagera sig de gröna näringarna samtidigt som organisationerna har underlättat för unga att engagera sig i styrelsearbetet.	Josefin	Vinter 2017/2018 – höst 2018
c. Exempel och metoder för affärsutveckling inom de gröna näringarna har getts spridning.	Anna J	Höst 2017- vår 2018
d. Fler projekt har getts spridning om hur Lokalt Ledd Utveckling bidrar till stärkt konkurrenskraft för de gröna näringarna	Ulrika	Höst 2017-höst 2018
e. Informationsinsatser har genomförts om gröna näringars betydelse för att nå FN:s klimatavtal och globala mål för hållbar utveckling.	Anna J, Eva	Höst 2017-höst 2018
f. Företagare inom de gröna näringarna har nåtts av information om deras egen betydelse för leverans av viktiga ekosystemtjänster	Karin S, Lisa K	Vår 2017 – sommar 2018

g. Det som efterfrågas och tillhandahålls för de offentliga måltiderna produceras i högre omfattning med hög kvalitet och bidrar till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.	Eva	Sommar 2017- höst 2018
h. Det sprids kunskap och medvetenhet till konsumenter via bland annat de offentliga måltiderna om matkvalitet, hållbar livsmedelskonsumtion/-produktion.	Örjan	Höst 2017- vår 2018

### **Kommunikationsplan**

För varje operationellt mål görs en kommunikationsplan i samarbete med kansliets kommunikatörer. Planen ska följa den mall som kansliet tagit fram och innehålla avsnitt med rubrikerna:

1. Bakgrund och syfte
2. Analys av nuläget
3. Målgrupper
4. Kommunikationsmål
6. Kommunikationsstrategier
7. Budskap och kanaler
8. Aktivitetsplan
9. Mätning och utvärdering

De olika kommunikationsplanerna för aktiviteterna inom de operationella målen synkas för koordinering och överblick

### **Arbete med horisontella mål**

#### **Verksamheten ska vara inkluderande**

- En av utgångspunkterna i arbetet med att hitta nya affärsmöjligheter har varit att ta hänsyn till nysvenskarnas intressen av både nya livsmedel och att få arbetsmöjligheter inom de gröna näringarna.

#### **Säkerställa att verksamheten är miljömässigt hållbar**

- Alla aktiviteter som genomförs av gruppen syftar till att vara miljömässigt hållbara. En erfarenhet från tidigare arbeten är att det kan finnas starka samband mellan att miljön förbättras och att konkurrenskraften stärks. Ett exempel är om det blir mer lönsamt att ha betesdjur förbättras även den biologiska mångfalden.

### Att förbättra attityder och värderingar för en god balans mellan land och stad?

- Om de gröna näringarna kan tillhandahålla livsmedel och andra produkter med hög kvalitet, så förbättras konsumenternas intresse för det landsbygden kan producera och därmed också för landsbygden.

### Tar ni hänsyn till och driver de möjligheter som digitalisering innebär?

- Flera av de nya affärsmöjligheterna på landsbygden hänger samman med att den nya digitala tekniken utvecklas. Bredband är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt grönt näringsliv.

### Budget

<b>Operationellt mål:</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Totalt</b>
a. Erfarenheter har spridits från arbetsgruppens deltagande i internationella möten och från internationell samverkan	40	55	95
b. Unga har deltagit i webinarier och andra aktiviteter och fått information om möjligheter med att engagera sig de gröna näringarna samtidigt som organisationerna har underlättat för unga att engagera sig i styrelsearbetet.	100	200	300
c. Exempel och metoder för affärsutveckling inom de gröna näringarna har getts spridning.	50	100	150
d. Fler projekt har getts spridning, om hur Lokalt Ledd Utveckling bidrar till stärkt konkurrenskraft för de gröna näringarna	25	25	50
e. Informationsinsatser har genomförts om gröna näringars betydelse för att nå FN:s klimatavtal och globala mål för hållbar utveckling.	50	200	250
f. Företagare inom de gröna näringarna har nåtts av information om deras egen betydelse för viktiga ekosystemtjänster	25	50	75
g. Det som efterfrågas och tillhandahålls för de offentliga måltiderna produceras i högre omfattning med hög kvalitet och bidrar till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.	5	5	10
h. Det sprids kunskap och medvetenhet till konsumenter via bland annat de offentliga måltiderna om matkvalitet, hållbar livsmedelskonsumtion/produktion.	20	50	70
Administration	100	100	200
<b>Överfört från arbetsplan 2016<sup>3</sup></b>	<b>160</b>		
<b>Totalt</b>			<b>1360</b>

<sup>3</sup> Avser outnyttjade medel 2016 för ”Männen och maten”, insatser för LLU-satsning och nya affärsidéer



## Organisation, ansvar och bemanning

Namn	Organisation	Telefon	E-post
<u>Ordförande</u>			
Sofia Björnsson	LRF	08-787 54 19	sofia.bjornsson@lrf.se
<u>Kanslirepresentant</u>			
Nils Lagerroth		036 15 62 15	nils.lagerroth@jordbruksverket.se
<u>Övriga ledamöter</u>			
Anna Molander	Hushållningssällskapen		
Eva Sundberg	Livsmedelsverket		
Ulrika Algotsson	Leader		
Patrik Olsson	LRF Värmland		
Josefin Heed	Hela Sverige		
Karin Skantze	Naturvårdsverket		
Göran Lindberg	Skogsstyrelsen		
Anna Jamieson	Sveriges Nötköttsproducenter		anna@naturbete.se
Anna Hedberg	Länsstyrelserna		
Örjan Brinkman	Sveriges konsumenter		
Lisa Karlsson	Jordbruksverket		
<b>Landsbyggs- nätverkets kansli:</b>			
<u>Inger Pehrson</u>			
			inger.pehrson@jordbruksverket.se
<u>Kommunikatör</u>			
Ingrid Whitelock	Landsbyggsnätverket	036-15 52 22	ingrid.whitelock@jordbruksverket.se
<u>Administratör</u>			
Marie Söderström	Landsbyggsnätverket	036-15 50 98	marie.soderstrom@jordbruksverket.se

## Bilaga 1 Prioriteringar och fokusområden i landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.

De områden som är prioriterade inom landsbygdsprogrammet 2014–2020 är:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk och på landsbygden, med särskild inriktning på följande:

- a) Främja innovation, samarbete och utveckling av kunskap på landsbygden.
- b) Stärka banden mellan jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljö kvalitet.
- c) Främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk.

2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk, med särskild inriktning på följande:

- a) Konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk.
- b) Underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk, trädgård samt rennäring.

3. Förbättra djurvälstånd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter, med särskild inriktning på följande:

- a) Förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvälstånd.

4. Återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jord- och skogsbruket, med särskild inriktning på följande:

- a) Återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden.
- b) Förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel.
- c) Förebygga markerosion och förbättra markskötsel.

5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxid snål och klimattålig ekonomi inom jordbruket, med särskild inriktning på följande:

- b) Effektivisera energianvändningen inom jordbruket.
- c) Främja tillgång till och användning av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel.
- d) Minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak.

6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden, med särskild inriktning på följande:

- a) Främja diversifiering, utveckling och skapande av nya småföretag och arbetstillfällen.
- b) Främja lokal utveckling på landsbygden.

c) Anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur.

De områden som är prioriterade inom havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 är:

1. Främjande av ett hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske, genom följande specifika mål:

- a) Stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring.
- b) Bättre konkurrenskraft och lönsamhet för vattenbruksföretag, även inbegripet bättre säkerhets- och arbetsförhållanden, särskilt för små och medelstora företag.
- c) Skydd och återställande av den biologiska mångfalden i vattenmiljöer och förbättring av ekosystemen som rör vattenbruk, samt främjande av ett resurseffektivt vattenbruk.
- d) Främjande av ett vattenbruk med höga nivåer av miljöskydd, djurs hälsa och välbefinnande samt folkhälsan och allmän säkerhet.
- e) Utveckling av nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

2. Främjande av ett hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat vattenbruk, genom följande specifika mål:

- a) Stöd till stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring.
- b) Bättre konkurrenskraft och lönsamhet för fiske- och vattenbruksföretag, inom fisket inbegripet det småskaliga kustfisket och bättre säkerhets- och arbetsförhållanden och inom vattenbruket särskilt små och medelstora företag.
- c) Utveckling av nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.
- d) En bättre marknadsordning för fiskeri- och vattenbruksprodukter.

3. Främjande av genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken, genom följande specifika mål:

- a) Tillgång till vetenskapliga rön och datainsamling.
- b) Stöd till kontroll och tillsyn, förbättrad institutionell kapacitet och en effektiv offentlig förvaltning.

4. Ökning av sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen, genom följande specifika mål:

- a) Främjande av ekonomisk tillväxt, social delaktighet, nya arbetstillfällen och arbetskraftsrörlighet i de kust- och inlandssamhällen som är beroende av fiske och vattenbruk.
- b) Diversifiering av verksamheten inom fisket och till andra sektorer av den marina ekonomin.

5. Främjande av saluföring och beredning, genom följande specifika mål:

- a) En bättre marknadsordning för fiskeri- och vattenbruksprodukter.
- b) Uppmuntra till investeringar inom berednings- och saluföringssektorn.

6. Främjande av genomförandet av den integrerade havspolitik